

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»:
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən: dos.Z.Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050107- İbtidai sinif müəllimliyi

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları. Fənn üzrə proqram LDU Elmi-metodik şurasının 18.XI.2020-ci il tarixli iclasının qərarı ilə (protokol №) təsdiq edilmişdir.

Kodu:İPFS-B01

Tədris ili: III (2024/2025). Semestr: VI

Tədris yükü: cəmi:180 saat. Auditoriya saati - 60 saat (30 saat müh., 30 saat sem.)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya №: 311

II.Müəllim haqqında məlumat: Əliyev Ayəddin, fil.e.n., dos

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: Ayeddin59@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H.Abdullayev küçəsi, 22, 2 saylı tədris korpusu

III.Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı, 1995.
2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu. Bakı, 2009.
3. Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində islahat Proqramı. Bakı, 2009.
4. Veysova Z. Fəal/interaktiv təlim: müəllimlər üçün vəsait, 2007
5. Kurikulumların hazırlanması və tətbiqi məsələləri. Bakı, “Kövsər”, 2008, 224 səh.
6. Abdulla Qəhrəmanov. “Ümumi orta təhsil səviyyəsinin yeni fənn kurikulumlarının tətbiqi üzrə” təlim kursunun iştirakçıları üçün təlim materialı. Bakı, 2012.
7. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin Konsepsiyası, Bakı, 2006.

Əlavə ədəbiyyat

8. “Ümumi təhsil kurikulumunun əsasları üzrə təlim iştirakçıları üçün təlim vəsaiti ”. Bakı, 2014.
9. Qədimova X. Interaktiv təlim metodları, Bakı, 2005
10. Ümumi təhsilin dövlət standartları və proqramları. “Kurikulum” jurnalı, 2010, №3
12. Kərimova F., Əhmədova M.C. və b. İntegrativ kurikulum: mahiyyəti və nümunələr. Bakı “Adiloglu”

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən heç bir fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: XXI əsr bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də böyük yanaşmalar tələb edir. Məlum olduğu kimi, bugünkü uşaqlarımız yaxın gələcəkdə cəmiyyətimizin tam hüquqlu üzvləri olacaqlar. XXI əsr isə elm və texnika sahəsində nəhəng sıçrayışlar əsridir. Belə bir əsrin vətəndaşı olmaq üçün yeni şəraitə uyğunlaşmaq, öz qabiliyyətlərini gerçəkləşdirməyi bacarmaq, özünüinkişafə hazır olmaq çox vacibdir. Bu ideyanı reallaşdırmaq məqsədilə ali məktəblərin bakalavr pilləsində "Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları" müstəqil fənn olaraq tədris olunmağa başlanmışdır. Həmin fənn üzrə təlimin müvəffəqiyyətlə keçirilməsində düzgün tərtib olunan fənn proqramlarının və metodik göstərişlərin rolu böyükdür.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat. Cəmi: 60 saat

Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat		Mühazirə		Saat		Tarix
№		M	S			
I kollokvium mövzuları						
1	Fənnin mövzusu, məqsəd və vəzifələri. Təhsilin fəlsəfəsi. Təhsil fəlsəfəsi baxımından təhsilin əhəmiyyəti, məqsədi, təlim prosesində rolu. Plan: 1.Fənnin mövzusu, məqsədi və vəzifələri. 2. Təhsil fəlsəfəsi və onun müəyyən edilməsi 3.Təhsil üzrə müasir fəlsəfi cərəyanlar Mənbə:[1,2,3,4,5,6,7,8,9]	2	2			
2	Cəmiyyətin təhsil ehtiyacları və onun hüquqi təminatı. Plan: 1.Təhsillə bağlı hüquqi sənədlər. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Azərbaycan Respublikasının təhsil qanunu. Ümumdünya İnsan Haqları Bəyannaməsi. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Uşaq Hüquqları Konvensiyası. 2.Hadisənin araşdırılması qaydası Mənbə: [1,2,3,4,5,6,7,8,9]	2	2			
3	Təhsildə dövlət siyasəti. Plan: 1.Təhsildə dövlət siyasəti 2.Təhsil siyasətinin mahiyyəti. Mənbə: [1,2,3,4,5,6,7,8,9]	2	2			
4	Kurikulum anlayışı. Fənn kurikulumlarının prinsipləri. Plan: 1.Kurikulum anlayışı 2.Fənn kurikulumlarının prinsipləri Mənbə: [1,2,3,4,5,6,7,8]	2	2			
5	Fəal dərsin mexanizmi və mərhələləri Plan: 1. Fəal dərsin mexanizmləri. 2.Fəal dərsin mərhələləri. Mənbə: [4,5,6,7,8,9,10,11]	2	2			
6	Məzmun standartının bilik və fəaliyyət komponentləri və onların praktik əhəmiyyəti. Plan: 1.Məzmun standartının bilik və fəaliyyət komponentləri 2.Məzmun xətti anlayışı 3.Standart anlayışı 4. Biliyin növləri 5. Fəaliyyət növləri Mənbə: [1,2,3,4,5,6,7,8,9]	2	2			
7	Taksonomiyalar. Plan: 1.Taksonomiya anlayışı. 2. Bencamin Blumun "Tədris məqsədilə Taksonomiya" nəzəriyyəsi Mənbə: [3,4,5,6,7,8,9,10,11]	2	2			
II kollokvium mövzuları						
8	Təlim strategiyaları. Plan: 1.Təlim strategiyaları anlayışı 2.Təlim məqsədlərinin düzgün müəyyənləşdirilməsinin şərtləri 3.Təlimin formaları 4.Təlimin təşkilinə verilən tələblər Mənbə: [4,5,6,7,8,9,10,11]	2	2			
9	Təlimin üsulları. Plan: Təlim üsulları anlayışı 2. Interaktiv təlim metod və texnikalar. Mənbə: [1,2,3,4,5,6,7,8,11]	2	2			
10	Müxtəlif üsullarla dərk etmə.	2	2			

	Plan: 1.Müxtəlif üsullarla dərkətmə 2.Qardnerin dərkətmə nəzəriyyəsi və onun mahiyyəti. Mənbə: [3,4,5,6,7,8,9,10,11]			
11	Oxu strategiyaları və strategiya ilə oxu. Plan: 1.Oxu strategiyalarından istifadə etməklə oxu. 2.Mətn nəzəriyyəsi. Mənbə: [5,6,7,8,9,10,11]	2	2	
12	Planlaşdırma. Plan: 1. Planlaşdırma, onun əhəmiyyəti və növləri. 2. Müəllimin təlim fəaliyyətini planlaşdırılmasına aid tövsiyələr. Mənbə: [5,6,7,8,9,10,11]	2	2	
13	Yeni dərsliklərlə və əlavə resurslarla iş. Plan: Fənn kurikulumlarının tətbiqində yeni dərsliklərin rolu və onlarla iş qaydaları. Əlavə təlim resursları. Resursların məqsədə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi. Mənbə: [3,4,5,6,7,10,11]	2	2	
14	Ümumi təhsil sistemində yeni qiymətləndirmə. Plan: Müasir qiymətləndirmənin əsasları. Müasir dövrdə qiymətləndirmə fəaliyyətinə qoyulan tələblər. Əsas qiymətləndirmə növləri: Beynəlxalq qiymətləndirmə, milli qiymətləndirmə, məktəbdaxili qiymətləndirmə. Mənbə: [3,4,5,7,8,9,10,11]	2	2	
15	Qiymətləndirmə mexanizmi Plan: Qiymətləndirmə standartları və qiymətləndirmə vasitələri. Məktəbdaxili qiymətləndirmənin tərkib hissələri və əsas xüsusiyyətləri. Mənbə: [3,4,5,6,9,10,11]	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər: - Müasir təhsil nəzəriyyələrini, təhsil üzrə fəlsəfi cərəyanları, müasir dərsə qoyulan tələbləri, interaktiv təlim metod və üsulları, yeni qiymətləndirmə yollarını dərinlən bilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- ❖ Yeni təhsil sisteminə keçidin zəruriliyini dərk edir;
- ❖ Təhsil haqqında nəzəriyyələri və fəlsəfi cərəyanların mahiyyətini öyrənir;
- ❖ Kurikulumun nəzəri əsaslarını öyrənir;
- ❖ İnteraktiv dərs, onun mahiyyəti, mexanizmi haqqında əsaslı biliyə yiyələnir;
- ❖ Təlimin düzgün qurulması mexanizmi və təşkilı meyarlarına yiyələnir;
- ❖ Dünya təcrübəsində effektiv dərkətmə və onun tətbiqi yollarını mənimsəyir;
- ❖ Müasir dərsdə planlaşdırma və onun düzgün qurulması şərtlərini öyrənir;
- ❖ Müasir dərsin qiymətləndirilməsinin yol və üsullarını öyrənir.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları fənninin mövzusu, məqsəd və vəzifələri

2. Təhsil fəlsəfəsi və onun müəyyən edilməsi
3. Təhsil üzrə müasir fəlsəfi cərəyanlar
4. Cəmiyyətin təhsil ehtiyacları və onun hüququ təminatı
5. Hadisənin araşdırılması qaydası
6. Təhsildə dövlət siyasəti və onun mahiyyəti
7. Müasir dövrdə həyatın tələbləri və təlimin məqsədləri
8. Kurikulum anlayışı
9. Fənn kurikulumlarının prinsipləri
10. Fəal dərslərin mexanizmləri
11. Fəal dərslərin mərhələləri
12. Məzmun standartının bilik və fəaliyyət komponentləri
13. Məzmun xətti və standart anlayışı
14. Fəaliyyət növləri
15. Biliyin növləri

II KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Təlim strategiyaları
2. Təlimin formaları
3. Təlim üsulları anlayışı
4. Beyin həmləsi metodu və onun texnikaları
5. Müzakirə metodu və onun texnikaları
6. Rollu oyunlar metodu və onun texnikaları
7. Prezentasiya metodu və onun texnikaları
8. Tədqiqatın aparılması metodu və onun texnikaları
9. Təşkilati metod və onun texnikaları
10. Qruplara bölünmə metodu və onun texnikaları
11. Müxtəlif üsullarla dərk etmə
12. Qardnerin dərk etmə nəzəriyyəsi və onun mahiyyəti
13. Oxu strategiyaları və strategiya ilə oxu
14. Mətn və onun tipləri
15. Planlaşdırma, onun əhəmiyyəti və növləri

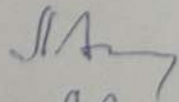
XIV. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları fənninin mövzusu, məqsəd və vəzifələri
2. Təhsil fəlsəfəsi və onun müəyyən edilməsi
3. Təhsil üzrə müasir fəlsəfi cərəyanlar
4. Cəmiyyətin təhsil ehtiyacları və onun hüququ təminatı
5. Hadisənin araşdırılması qaydası
6. Təhsildə dövlət siyasəti və onun mahiyyəti
7. Müasir dövrdə həyatın tələbləri və təlimin məqsədləri
8. Kurikulum anlayışı
9. Fənn kurikulumlarının prinsipləri
10. Fəal dərslərin mexanizmləri
11. Fəal dərslərin mərhələləri

12. Məzmun standartının bilik və fəaliyyət komponentləri
13. Məzmun xətti anlayışı
14. Standart anlayışı
15. Fəaliyyət növləri
16. Biliyin növləri
17. Taksonomiya anlayışı. Blum taksonomiyası
18. Təlim strategiyaları
19. Təlim məqsədlərinin düzgün müəyyənləşdirilməsinin şərtləri
20. Təlimin formaları
21. Təlimin təşkilinə verilən tələblər
22. Təlimin üsulları anlayışı
23. İnteraktiv təlim metod və texnikaları.
24. Beyin həmləsi metodu və onun texnikaları
25. Müzakirə metodu və onun texnikaları
26. Debatlar, Sokrat üsulu- klassik dialoq və akvarium
27. Rollu oyunlar metodu və onun texnikaları
28. Prezentasiya metodu və onun texnikaları
29. Tədqiqatın aparılması metodu və onun texnikaları
30. Təşkilati metod və onun texnikaları
31. Kublaşdırma və Venn diaqramı
32. Məntiqi təfəkkür proseslərinin inkişafına yönəlmiş metod və onun texnikaları
33. Tənqidi təfəkkür proseslərinin inkişafına yönəlmiş metod və onun texnikaları
34. Yaradıcılığa yönəlmiş metod və onun texnikaları
35. Qruplara bölünmə metodu və onun texnikaları
36. Fəallaşdırma metodu və onun texnikaları
37. Müxtəlif üsullarla dərkətmə
38. Qardnerin dərkətmə nəzəriyyəsi və onun mahiyyəti
39. Oxu strategiyaları və strategiya ilə oxu
40. Mətn və onun tipləri
41. Planlaşdırma, onun əhəmiyyəti və növləri.
42. Müəllimin təlim fəaliyyətini planlaşdırılmasına aid tövsiyələr.
43. Yeni dərslik və əlavə resurslarla iş
44. Ümumtəhsil sistemində yeni qiymətləndirmə
45. Əsas qiymətləndirmə növləri. Məktəbdaxili qiymətləndirmə

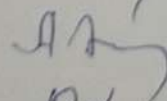
İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

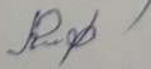
dos. A.B.Əliyev

Mühazirə müəllimi:

dos. A.B.Əliyev

Seminar müəllimi:

G.A.Rzayeva